

## **Innledning**

Skift - Næringslivets klimaledere takker for muligheten til å gi innspill til ekspertutvalgets arbeid med de samfunnsøkonomiske konsekvensene av klimaendringer og anbefalinger for hvordan Norge kan tilpasse seg et klima i endring. Våre medlemmer representerer et bredt spekter av norsk næringsliv og ser allerede tydelig hvordan klimaendringer påvirker risiko, kostnader, verdikjeder og investeringsbeslutninger.

### **1. Hvordan framtidige klimaendringer vil påvirke næringslivets ansvars- og interesseområder**

Klimaendringene vil i økende grad påvirke rammebetingelsene for norsk næringsliv. Hyppigere og mer intense værhendelser som flom, overvann og ekstremnedbør gir økte kostnader, høyere risiko og mer uforutsigbar drift. For mange virksomheter påvirker dette både produksjon, logistikk og leveransesikkerhet.

Samtidig er store deler av samfunnets infrastruktur sårbar for klimaendringer. Transport-, energi- og IKT-systemer er avgjørende for verdiskaping i alle sektorer, men mange anlegg er ikke dimensjonert for framtidige klimaforhold. Dette forsterker risikoen for driftsavbrudd og samfunnsøkonomiske tap.

Klimaendringene påvirker også markeder og forretningsmodeller. Endringer i ressursgrunnlag, etterspørsel og forsikringskostnader, kombinert med globale klimarelaterte hendelser, tvinger virksomheter til å tilpasse produkter, tjenester og investeringer til et mer uforutsigbart klima. Som følge av dette blir klimarisiko en stadig viktigere del av virksomhetenes strategiske og operative ansvar, og må integreres i styring, planlegging og investeringsbeslutninger.

### **2. Barrierer for klimatilpasning**

Til tross for økende risiko er klimatilpasning fortsatt krevende å gjennomføre i praksis. En sentral utfordring er at ansvaret for klimatilpasning i dag er fragmentert og fordelt på flere lover, sektorer og forvaltningsnivåer. Dette skaper uklarhet om hvem som har ansvar for forebygging, datagrunnlag, krav og finansiering, og bidrar til at nødvendige tiltak ofte blir utsatt eller gjennomført stykkevis.

En annen vesentlig barriere er mangelen på tilgjengelige, konsistente og beslutningsrelevante klimadata, kombinert med fravær av felles metodikk for vurdering av klimarisiko. For næringslivet gjør dette risikovurderinger ressurskrevende og lite sammenlignbare, både på tvers av sektorer og geografiske områder.

I tillegg er dagens insentivstruktur lite egnet til å fremme forebygging. Kostnadene ved klimatilpasning bæres ofte av én aktør, mens gevinsten tilfaller samfunnet som helhet. Dette gjør det i mange tilfeller mer lønnsomt å håndtere skader i etterkant enn å investere i forebyggende tiltak, noe som over tid gir økende samfunnsøkonomiske tap.

Kompetanse og kapasitet varierer også betydelig. Mens enkelte større virksomheter har kommet langt i arbeidet med klimarisiko, mangler mange små og mellomstore bedrifter både verktøy, ressurser og tilgang til relevant veiledning.

### **3. Tiltak og endringer som er viktigst for å sikre effektiv klimatilpasning**

For å lykkes med klimatilpasning må arbeidet bli mer helhetlig, systematisk og langsiktig. Basert på erfaringer fra næringslivet og Skifts rapport Krafttak for klimatilpasning, vil vi særlig trekke fram følgende tiltak.

For det første bør det etableres en sektorlov for klimatilpasning. En slik lov vil tydeliggjøre ansvarsfordelingen og bidra til bedre samordning på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Dette er nødvendig for å redusere dagens fragmentering og sikre mer effektiv gjennomføring.

Videre er det behov for nasjonale standarder og minstekrav for klimarisikovurderinger. En felles metodikk vil redusere kostnader, øke forutsigbarheten og sikre at både offentlige og private aktører vurderer klimarisiko på en sammenlignbar måte.

Forebygging i bygg- og infrastruktursektoren må også styrkes. Helhetlige overvannsplaner, tydeligere krav i byggesaker og bedre økonomiske insentiver til forebygging vil kunne redusere fremtidige skadeomfang betydelig.

Skift anbefaler også å opprette et statlig klimatilpasningsfond. Fondet bør støtte forebyggende tiltak, kunnskapsbygging og konkrete tilpasningstiltak, særlig i kommuner og virksomheter med høy risiko eller begrenset kapasitet.

Når det gjelder datatilgang og beslutningsgrunnlag, vil vi peke på betydningen av å bygge videre på eksisterende løsninger. Kunnskapsbanken gir et helhetlig bilde av risiko og sårbarhet, og er et viktig verktøy for planlegging og klimatilpasning på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Videre utvikling og oppdatering av Kunnskapsbanken er i dag satt på pause som følge av manglende prioritering. Skift mener det er både faglig og samfunnsøkonomisk riktig å videreutvikle denne plattformen, fremfor å etablere nye parallelle verktøy. Kunnskapsbanken viser også tydelig verdien av offentlig–privat samarbeid for å løse komplekse samfunnsutfordringer.

Avslutningsvis er det avgjørende at klimatilpasning integreres tidlig i plan- og beslutningsprosesser. Klimarisiko bør vurderes allerede i arealplanlegging, utbygging, offentlige anskaffelser og større investeringsbeslutninger – ikke som et tillegg i etterkant.

### **4. Har næringslivet nok data, insentiver, kunnskap og metoder?**

Skifts vurdering er at næringslivet i dag ikke har tilstrekkelige forutsetninger for å håndtere klimarisiko på en systematisk og effektiv måte.

Tilgangen på relevante klimadata er fortsatt begrenset, insentivene for forebygging er svake, og kunnskaps- og kapasitetsnivået varierer betydelig mellom virksomheter. Mangelen på nasjonale standarder og felles metodikk gjør arbeidet fragmentert og ressurskrevende.

Dette understreker behovet for en tydelig nasjonal ramme for klimatilpasning, der ansvar, krav og forventninger er klare – og der eksisterende verktøy, data og samarbeid videreutvikles og tas i bruk i større skala.

## **Avsluttende merknader**

Klimatilpasning er ikke bare et spørsmål om å redusere fremtidig skade, men om å sikre samfunnets og næringslivets evne til å skape verdier i et klima i endring. Manglende klimatilpasning vil innebære økende kostnader, høyere risiko og tap av konkurransekraft, mens tidlig og systematisk innsats kan gi betydelige samfunnsøkonomiske gevinster.

Skift vil understreke betydningen av tydelige rammer, bedre samordning og målrettede insentiver som gjør det mulig for næringslivet å bidra aktivt i klimatilpasningsarbeidet. Ved å bygge videre på eksisterende kunnskapsgrunnlag og verktøy, styrke offentlig–privat samarbeid og prioritere forebygging, kan Norge stå bedre rustet til å møte framtidige klimaendringer.